

SIEGFRIED

LENZ

Saygı

Duruşu

*Beni Stella'ya bağlayan her
neyse, onun bitmesinden
duyduğum korku yaratabilirdi
bu düşünceyi ancak.*

ÇEVİRİ: AYŞE SARISAYIN

SIEGFRIED LENZ
SAYGI DURUŞU

Can Modern
Kısa Modern / 12

Saygı Duruşu, Siegfried Lenz
Almanca aslından çeviren: Ayşe Sarısayın
Schweigeminute

İlk baskı: Hoffmann und Campe, 2008.

Bu çeviride kaynak alınan basım: Hoffmann und Campe, 2014.

© 2008, Hoffmann und Campe Verlag, Hamburg

© 2020, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Everest, 2014

Can Yayınları'nda 1 basım: Mart 2020, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Editör: Şebnem Sunar

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt:

Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-07-4236-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750742361

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

SIEGFRIED LENZ
SAYGI DURUŞU

Roman

Almanca aslından eviren: Ayşe Sarısayın

SIEGFRIED LENZ, 1926'da Doğu Prusya'da Lyck'te doğdu. 1973'te Alman Dil ve Edebiyat Akademisi üyeliğine seçildi. Roman, deneme, öykünün yanı sıra radyo ve sahne için tiyatro oyunları yazan Siegfried Lenz'in aldığı ödüller arasında, 1961 Bremen Edebiyat Ödülü, 1979 Andreas Gryphius Ödülü, 1984 Thomas Mann Ödülü, 1988 Alman Yayıncılar ve Kitapçılar Birliği Barış Ödülü ile 1999 Frankfurt Şehri Goethe Ödülü sayılabilir. Son olarak 2003'te Johann Wolfgang von Goethe Altın Madalyası'yla onurlandırılan yazarın yapıtları bugüne kadar Türkçe de dahil olmak üzere otuzdan fazla dile çevrildi. Lenz, 2014'te öldü.

AYŞE SARISAYIN, 1957'de İstanbul'da doğdu. Kimya mühendisliği ve işletme eğitimi gördü. İlk kitabı, Behçet Necatigil'e ilişkin anılarının yer aldığı *Çok Şey Yarım Hâlâ* (2001). Öykü kitapları *Denizler Dört Duvar* 2004 Yunus Nadi Öykü Ödülü'ne, *Yorgun Anılar Zamanı* 2005 Sait Faik Hikâye Armağanı'na, *Karakalem Resimler*, *Dünya Kitap* dergisinin 2008 Yılın Telif Kitabı Ödülü'ne değer görüldü. Diğer kitapları: *Erdal Öz*, *Unutulmaz Bir Atlı* (biyografi, 2009), *Beşiktaş*, *Yollar ya da Anılar Boyunca* (otobiyografik semt kitabı, 2009), *Ansızın Günbatımı* (roman, 2014), *O Aşk Dinmedi* (Selim İleri'yle nehir söyleşi, 2017) ve *Denize Yazıldı* (biyografik anlatı, 2018). Çocuk kitapları da olan Ayşe Sarısayın'ın Siegfried Lenz' den çevirdiği *Almanca Dersi* romanına, Dünya Kitap Yılın Çeviri Kitabı Ödülü verildi (2012).

Siegfried Lenz'in

Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Ekmek ve Oyunlar, 2008

Saf Deđiřtiren, 2018

Ulla'ya

Anma töreni okul korumuzun seslendirdiği kantatla başladı: “Gözyaşları içinde oturuyoruz.”¹ Ardından müdürümüz Bay Block, çiçeklerle süslenmiş sahneye doğru ilerledi. Tamamen dolu olan salona neredeyse hiç bakmadan ağır ağır yürüdü, Stella’nın sahnenin önündeki ahşap sehpaaya yerleştirilmiş fotoğrafının yanında durdu, omuzlarını dikleştirdi ya da dik görünmeye çalıştı, eğilerek selam verdi.

Bu şekilde ne kadar kaldı, üzerinde çapraz bir siyah bant olan fotoğrafının önünde, bir matem bandı, hatıra bandı, o eğilirken senin yüzünü aradım Stella, bizlerin, en büyük öğrencilerinin İngilizce derslerinden aşına olduğumuz hoşgörülü gülümsemeyle aydınlanmış yüzünü. Okşadığım kısa, siyah saçlarını, Kuş Adası’nın sahilinde öptü-

1. Johann Sebastian Bach’in *Matthäus-Passion* (Matta Azabı) oratoryosunun kapanış parçası: “Wir setzen uns in Tränen nieder.” (Ç.N.)

ğüm ışıklı gözlerini. Seni düşünüyör, yaşını tahmin etmem için beni nasıl kışkırttığını hatırlıyordum. Bay Block fotoğrafına bakarak konuşuyordu, sevgili ve saygıdeğer Stella Petersen diye seslendi sana, beş yıl boyunca Lessing Lisesi'nde öğretmenlik yaptığına, meslektaşlarının takdir ettiğı, öğrencilerinin sevdiği bir öğretmen olduğuna değindi. Bay Block okul yıllığı komisyonundaki değerli çalışmalarından söz etmeyi de unutmadı, en sonunda da senin her zaman neşeli bir insan olduğunu hatırladı: "Onun düzenlediğı okul gezilerine katılanlar, bir anda aklına gelen ve tüm öğrencileri etkisi altına alan ilginç fikirlerine, uyum yeteneğine hayran kalırlardı. Lessing'li olma duygusunu o aşladı bizlere, bu aidiyet duygusunu."

Bir hışırtı duyuldu, küçüklerin durduğı pencerenin önünden bir uyarı sesi, ilgilerini çeken bir şey olunca paylaşmadan duramayan şu yedinci sınıf öğrencileri. İtişip kıkışıyorlardı, her zaman birbirlerine gösterecek bir şeyleri vardı; sınıf öğretmeni düzeni sağlamakta zorlanıyordu. Nasıl güzeldin o fotoğrafta, yeşil kazağı biliyordum, boyundaki çapa desenli ipek eşarbu da. Kuş Adası sahiline sü-rüklendiğimiz fırtınalı gün de bu eşarbu takmıştın.

Müdürümüzün ardından bir öğrencinin de konuşması gerekiyordu, sınıf sözcüsü olduğum için bana önermişlerdi önce, ama kabul etmemiştim, tüm yaşadıklarımızdan sonra bunu yapamayacağımı biliyordum. Ben reddedince Georg Bisanz konuşmak zorunda kaldı, daha doğrusu Bayan Stella hakkında birkaç söz söylemesine izin verilmesini rica etti. Georg her zaman sevilen bir öğrenciydi, çalışmaları çok beğenilirdi. Sınıf gezimizi anlatırken onu dinleseydin,

kim bilir neler düşünürdün Stella. Kuzey Frizya adalarından birine gittiğimiz gezi. Yaşlı deniz feneri bekçisi işiyle ilgili açıklamalar yapmıştı bize, gelgit havzasında bacaklarımız çamur içinde, sevinç çığlıkları atarak balık avlamıştık. Georg senin çamura bulanmış bacaklarından da söz etti, eteğini yukarı toplamandan, ayaklarımızın altında kıpırdaşan balıkların çoğunu senin yakaladığından. İskele lokalindeki akşamı da unutmadı tabii. Kızarmış dilbalıklarına övgüler düzerken hepimiz adına konuşuyordu, o akşam denizci müzikleriyle nasıl coştüğümüzü anımsattığında onunla aynı duyguları paylaşıyordum.

Birlikte şarkılar söylemiştik o zaman, “My Bonnie”yi biliyorduk zaten, “Wir lagen vor Madagaskar”ı ve diğer denizci şarkılarını da. İki bardak bira içmiştim, Stella’nın da bira içmesi şaşırtmıştı beni. Yaşıt olduğumuzu düşünüyordum bazen, bir okul arkadaşımın sanki, bizi sevindiren şeyler seni de sevindiriyordu, gruptan bir arkadaşımız hünerli elleriyle kâğıttan şapkalar yapıp çevremizdeki içi doldurulmuş deniz kuşlarına taktığında, nasıl da eğlenmiştin bizimle beraber. “Sevgili meslektaşlarım, iki öğrencimizin Oxford’dan burs kazanması hepimizi sevindirdi,” dedi müdür, sözlerinin anlamını vurgulamak için Stella’nın resmine bakarak başını salladı ve, “Oxford’dan burs,” diye tekrarladı usulca. Bir hıçkırık duyuldu ansızın, eliyle yüzünü kapatarak hıçkıran, sanat eğitmenimiz Bay Kugler’di, farklı bir anlam çıkarmış gibiydi bu sözlerden. Okul çıkışında sık sık Stella’yla birlikte görürdük onları, eve dönüş yolları aynıydı. Kol kola girmiş olurlardı bazen, ancak Bay Kugler çok daha uzun boylu olduğundan, Stella’yı sürükleyerek

götürdüğü sanılabılırdi. Birkaç öğrenci birbirlerini dürterek hıçkırın öğretmeni işaret ettiler, yedinci sınıflardan iki çocuk kıkırdamalarını güçlkle bastırabilirdi.

Dalgakıranda çalıştığımız sırada, Bay Kugler bizi izleyenlerin arasında değildi, bir yelkenlide Danimarka'ya, adalar dünyasına doğru yol alıyordu. Orada olsaydı, uzun boylu, insanda kaygı uyandıracak kadar zayıf bu adam dikkatimi çekerdi mutlaka. İzleyicilerin çoğu, bölgeye yaz tatili için gelenlerdi.

Bazıları mayolu olan turistler, Seeblick Oteli'nden yürüyerek sahile gelmişlerdi, dalgakırana çıkıp bir uçtan öbür uca uzanan kavisin üstünde dolaşarak, deniz fenerinin çevresinde ya da iri taş bloklarda oturacak yer arıyorlardı kendilerine. Taş nakliyesinde kullandığımız siyah, her yanı çiziklerle dolu mavnamız, dalgakıranı genişletmek, yükseltmek ve kış fırtınalarının sökülüp aldığı parçaları yenilemek üzere denizden çıkardığımız yosun bağlamış çamurlu taşlarla tıka basa dolu, iki çapayla bağlanmış olarak Hirtshafen Limanı girişinde bekliyordu. Hafif poyraz, güvenilir bir yaz havası olacağını müjdeliyordu.

Babamın işareti üzerine, yardımcısı Frederik vinç kolunu çevirdi, kepçeyi indirdi, metal dişler bir taşı sıkıca kavradı, bocurgat dönmeye ve yükleme alanından sarsıntılarla havaya yükselen devasa taş, bordanın dış tarafında sallanmaya başladığında, izleyiciler heyecanla bize bakıyorlardı, içlerinden biri fotoğraf çekmeye hazırlandı. Babamın verdiği yeni bir işaretle kepçenin metal dişleri açılarak taşı boşluğa bıraktı, taşın düştüğü yerde gürültüyle fokurdarak kabaran dalgalar, ağır ağır dağılıp yok oldu.

Baltık kıyısında bir balıkçı kasabasında yaşayan lise öğrencisi Christian, İngilizce öğretmeni Stella'ya âşık olur. Tekne gezintileri ve kumsalda yürüyüşlerle geçen bir yaz boyunca onların bu dar görüşlü yerde sürdürmeye çalıştıkları gizli ilişkiye ve buna rağmen geleceğe dair sahip oldukları ümide tanık oluruz. Ancak bu gündüz düşünüyebileceğimizi bekleyen kaçınılmaz engeller vardır. *Saygı Duruşu*, acı dolu bir sondan geriye giden, deniz kokusunu ve ilk aşkın büyüsunü taşıyan kısacık bir roman.

#almanmodernleri #ilkaşk #yasakilişki #edebiyat
#deniz #kayıp

canyayinlari.com | f | i | t canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-4236-1

9 789750 742361